

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วมโครงการส่งเสริมให้ที่พัคสงฆ์เขารงทองช่วยงานด้านป่าไม้ บ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 12 ปีขึ้นไป พักอาศัยในพื้นที่บ้านป่าแดงฯ โดยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ทำการสอบถามอายุ และความยินดีที่จะตอบแบบสอบถามหรือไม่ ถ้ายินดีที่จะให้ข้อมูลก็จะให้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างที่จะศึกษาเพียงพอแก่การวิเคราะห์ รวมทั้งสิ้น 364 ตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

ผลการศึกษาที่ได้จากการนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง สามารถแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยใช้การกระจายความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์จากป่าของประชาชนในพื้นที่โครงการ โดยใช้การกระจายความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)
3. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่โครงการ โดยใช้การกระจายความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)
4. ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
5. ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามมากำหนดแนวทางเบื้องต้น และเชิญตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ข้อมูลที่ได้มีลักษณะเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ นำเสนอในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่มีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ความถี่ และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของประชาชน

n = 364		
ข้อมูลพื้นฐานของประชาชน	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	200	54.95
หญิง	164	45.05
รวม	364	100
2. อายุ		
12-25 ปี	48	13.18
26-35 ปี	89	24.45
36-45 ปี	120	32.97
46-55 ปี	87	23.90
56 ปีขึ้นไป	20	5.50
รวม	364	100
3. สถานภาพสมรส		
โสด	56	15.40
สมรส	287	78.80
หย่าร้าง/หม้าย	21	5.80
รวม	364	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 346		
ข้อมูลพื้นฐานของประชาชน	ความถี่	ร้อยละ
4. การศึกษา		
ประถมศึกษา	172	47.30
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	104	28.50
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	50	13.80
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	38	10.40
รวม	364	100
5. อาชีพ		
เกษตรกร	144	39.60
รับจ้าง	107	29.40
ค้าขาย	61	16.80
รับราชการ	41	11.20
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	11	3.00
รวม	364	100
6. รายได้		
น้อยกว่า 10,000 บาทต่อปี	55	15.11
10,001 – 20,000 บาทต่อปี	69	18.96
20,001 – 40,000 บาทต่อปี	86	23.63
40,001 – 60,000 บาทต่อปี	66	18.13
60,000 – 100,000 บาทต่อปี	70	19.23
100,001 บาทต่อปีขึ้นไป	18	4.94
รวม	364	100

จากตารางที่ 4.1 แสดงถึงข้อมูลพื้นฐานของประชาชนของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน พบว่า เพศชาย มีสัดส่วนสูงกว่า เพศหญิง (ร้อยละ 54.95 เปรียบเทียบกับ ร้อยละ 45.05)

เมื่อศึกษาถึงอายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า อายุ 36-45 ปี มีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 32.97) รองลงมา คือ อายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 24.45) อายุ 46-55 ปี (ร้อยละ 23.90) อายุ 12-25 ปี (ร้อยละ 13.18) อายุ 56 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 5.50) ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นประชากรที่อยู่ในวัยทำงาน

เมื่อศึกษาถึงสถานภาพสมรสของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่สมรสแล้ว มีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 78.8) รองลงมา คือ โสด (ร้อยละ 15.4) หม้าย/หย่าร้าง มีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 5.8) ตามลำดับ

เมื่อศึกษาถึงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 47.3) รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 28.5) ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 13.8) ระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 10.4) ตามลำดับ

เมื่อศึกษาถึงการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า อาชีพเกษตรกร มีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 39.6) รองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 29.4) อาชีพค้าขาย (ร้อยละ 16.8) อาชีพรับราชการ (ร้อยละ 11.2) และอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 3.0) ตามลำดับ

เมื่อศึกษาถึงรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีรายได้ 20,001-40,000 บาท มีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 23.63) รองลงมา คือ รายได้ 60,001-100,000 บาท (ร้อยละ 19.23) รายได้ 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 18.96) รายได้ 40,001-60,000 บาท (ร้อยละ 18.13) รายได้น้อยกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 15.11) และรายได้ 100,001 บาทขึ้นไป มีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 4.94) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์จากป่าของประชาชนในพื้นที่โครงการ

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม จากป่าของประชาชนในพื้นที่โครงการ ในส่วนการใช้ประโยชน์ทางตรงจากป่าของประชาชนในพื้นที่โครงการ มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.2 และ การใช้ประโยชน์ทางอ้อม จากป่าของประชาชนในพื้นที่โครงการ มีรายละเอียด ดังตาราง 4.3

ตารางที่ 4.2 ความถี่ และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์ทางตรงจากป่า

n = 364

การใช้ผลผลิต จากป่า	ลักษณะการใช้ประโยชน์ทางตรงจากป่า							
	ไม่ได้ใช้ประโยชน์		ใช้ประโยชน์		ใช้ประโยชน์			
	n = 364		n = 364		ใช้ในครัวเรือน		เพื่อการค้า	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. เห็ด	25	6.9	339	93.1	304	89.7	66	19.5
2. พักหวานป่า	28	7.7	336	92.3	305	99.0	41	13.3
3. หน่อไม้	27	7.4	337	92.6	317	94.1	30	8.9
4. ผลไม้ป่า	159	43.7	205	56.3	198	96.6	15	5.8
5. สมุนไพร	127	34.9	237	65.1	201	84.8	54	22.8
6. แมลง/ไข่	161	44.2	203	55.8	158	77.8	27	13.3
7. ไม้ไผ่	26	7.1	338	92.9	329	97.3	22	6.5
8. ฟืน	56	15.4	308	84.6	335	99.7	18	5.3
9. ถ่าน	140	38.5	224	61.5	205	91.5	15	6.7
10. ไม้	29	8.0	335	92.0	283	84.5	64	19.1

จากตารางที่ 4.2 แสดงถึงลักษณะการใช้ประโยชน์ทางตรงจากป่าของกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างเก็บเห็ดมากที่สุด (ร้อยละ 93.1) โดยแบ่งเป็นบริโภคในครัวเรือน (ร้อยละ 89.7) และเพื่อการค้า (ร้อยละ 19.5) รองลงมาคือ การตัดไม้ไผ่ (ร้อยละ 92.9) โดยแบ่งเป็นใช้ในครัวเรือน (ร้อยละ 97.3) และเพื่อการค้า (ร้อยละ 6.5) และ เก็บหน่อไม้ (ร้อยละ 92.6) โดยแบ่งเป็นบริโภคในครัวเรือน (ร้อยละ 94.1) และเพื่อการค้า (ร้อยละ 8.9) ตามลำดับ เมื่อศึกษาถึงลักษณะการใช้ประโยชน์ทางตรงจากป่าของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างจะเก็บผลผลิตจากป่าพื้นที่โครงการส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในครัวเรือนเมื่อเหลือจากการบริโภคก็นำมาขายเป็นรายได้เสริม

ตารางที่ 4.3 ความถี่ และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากป่า

n = 364

ลักษณะการใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากป่า	การใช้ประโยชน์			
	ไม่ใช้		ใช้	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. แหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร	32	8.8	332	91.2
2. แหล่งพักผ่อนและแหล่งท่องเที่ยว	27	10.2	327	89.8
3. แหล่งศึกษาเรียนรู้	244	67.0	120	33.0
4. สถานที่ปฏิบัติธรรม,อบรมคุณธรรมและจริยธรรม	318	87.4	46	12.6
5. สถานที่ประกอบกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น ทำบุญทอดผ้าป่า	50	13.7	314	86.3

จากตารางที่ 4.3 แสดงถึงลักษณะการใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากป่าของกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์ทางอ้อมจากป่าได้แก่ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารมากที่สุด (ร้อยละ 91.2) รองลงมาคือเป็นแหล่งพักผ่อนและแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 89.8) และสถานที่ประกอบกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น ทำบุญ ทอดผ้าป่า (ร้อยละ 86.3) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในพื้นที่โครงการ

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับทราบ / พูดยุ้ยเกี่ยวกับปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผลการจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.4, 4.5, 4.6 และ 4.7

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วมในการรับทราบ / พுகุญเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการ

n = 364			
กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรับทราบ / พுகุญเกี่ยวกับปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม
1.ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบ / พுகุญเกี่ยวกับปัญหาที่พิกสงฆ์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาปางก่อวังชมภูหรือไม่	4.11	0.73	มาก
2.ท่านเคยเข้าร่วมประชุมแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งที่พิกสงฆ์เขาธงทองได้รับการพิจารณาจากที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ระดับอำเภอ ครั้งที่1/2546 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2546 หรือไม่	3.75	0.43	มาก
3.ท่านเคยเข้าร่วมประชุมแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งที่พิกสงฆ์เขาธงทองได้รับการพิจารณาจากที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ระดับจังหวัด เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2546 หรือไม่	4.10	0.70	มาก
ภาพรวม	3.98	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน ในการรับทราบ / พுகุญเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบ / พுகุญเกี่ยวกับปัญหาที่พิกสงฆ์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาปางก่อวังชมภู (ค่าเฉลี่ย 4.11) รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งที่พิกสงฆ์เขาธงทองได้รับการพิจารณาจากที่ประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ระดับจังหวัด เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2546 (ค่าเฉลี่ย 4.10) และการเข้าร่วม

ประชุมแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ซึ่งที่พักสงฆ์เขาช่องทองได้รับการพิจารณาจากที่ประชุม คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ระดับอำเภอ ครั้งที่ 1/2546 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2546 (ค่าเฉลี่ย 3.75) ตามลำดับ

เมื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการรับทราบ / พุดคุยเกี่ยวกับปัญหา เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เคยมีส่วน ร่วมในการรับทราบ / พุดคุยเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการ มีระดับ การมีส่วนร่วมภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการมีส่วน ร่วมในการวางแผนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการ

n = 364			
กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการ มีส่วน ร่วม
1.ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนทำการรังวัดหมายแนว เขตพร้อมฝังหลักติดป้ายแสดงแนวเขตพื้นที่โครงการฯ โดยรอบบ้างหรือไม่	4.14	0.67	มาก
2.ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนปลูกป่าบำรุงป่าพื้นที่ โครงการฯหรือป่าโดยรอบหรือไม่	4.15	0.66	มาก
3.ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเพื่อออกกฎระเบียบเพื่อการ จัด ระเบียบกฎเกณฑ์ในการกำหนดโทษกับราษฎรในชุมชนที่ กระทำผิดเกี่ยวกับป่าพื้นที่โครงการฯ หรือไม่	3.41	0.49	ปานกลาง
4.ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเพื่อการวางแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่ ในพื้นที่ป้องกันการบุกรุกพื้นที่โครงการฯบ้างหรือไม่	4.24	0.56	มาก
5.ท่านเคยเข้าร่วมประชุมเพื่อการวางแผนการดับไฟป่าในเขต ป่าพื้นที่โครงการฯหรือป่าโดยรอบบ้างหรือไม่	4.04	0.75	มาก
ภาพรวม	3.99	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมเพื่อการวางแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ป้องกันการบุกรุกพื้นที่โครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 4.24) รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนปลูกป่าบำรุงป่าพื้นที่โครงการฯ หรือป่าโดยรอบ (ค่าเฉลี่ย 4.15) และการเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนทำการรังวัดหมายแนวเขตพร้อมฝังหลักติดป้ายแสดงแนวเขตพื้นที่โครงการฯ โดยรอบ (ค่าเฉลี่ย 4.14) ตามลำดับ

เมื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง มีระดับการมีส่วนร่วมภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการ

n = 364			
กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านเคยเข้าร่วมทำการรังวัดหมายแนวเขตป่าพื้นที่โครงการฯ กับทางคณะเจ้าหน้าที่ป่าไม้หรือไม่	3.49	0.50	ปานกลาง
2. ท่านเคยไปร่วมปลูกป่าบำรุงป่าพื้นที่โครงการฯ หรือป่าโดยรอบหรือไม่	4.10	0.70	มาก
3. ท่านเคยไปร่วมดับไฟในเขตป่าพื้นที่หรือป่าโดยรอบหรือไม่	3.60	0.52	มาก
4. ก่อนการจุดไฟในพื้นที่การเกษตรของท่านๆเคยทำแนวกันไฟบ้างหรือไม่	4.06	0.73	มาก
ภาพรวม	3.81	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน ในการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การร่วมปลูกป่าบำรุงป่าพื้นที่โครงการฯ หรือป่าโดยรอบพื้นที่โครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 4.10) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างเคยทำแนวกันไฟก่อน การจุดไฟในพื้นที่การเกษตรของตน (ค่าเฉลี่ย 4.06) และการเข้าร่วมดับไฟในเขตป่าพื้นที่หรือป่าโดยรอบ (ค่าเฉลี่ย 3.60) ตามลำดับ

เมื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง มีระดับการมีส่วนร่วมภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการ

n = 364			
กิจกรรมการมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผลการจัดการทรัพยากรป่าไม้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ท่านเคยไปสำรวจต้นไม้หลังการปลูกบ้างหรือไม่	3.60	0.50	มาก
2. ท่านเคยตัดเตือนผู้กระทำผิดกฎระเบียบป่าพื้นที่โครงการบ้างหรือไม่	3.73	0.49	มาก
ภาพรวม	3.66	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.7 แสดงถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 364 คน ในการติดตามและประเมินผลการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุด ในระดับมาก ได้แก่ การตัดเตือนผู้กระทำผิดกฎระเบียบป่าพื้นที่โครงการฯ (ค่าเฉลี่ย 3.73) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างเคยสำรวจต้นไม้หลังการปลูกในพื้นที่โครงการ (ค่าเฉลี่ย 3.60)

เมื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการของกลุ่มตัวอย่าง มีระดับการมีส่วนร่วมภาพรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของหน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ ได้แก่ พระสงฆ์ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และประชาชน มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.8, 4.9 และ 4.10

ตารางที่ 4.8 ความถี่ และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของพระสงฆ์

		n = 364			
หน่วยงาน/ ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม	ควรปรับปรุง		เหมาะสม	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
พระสงฆ์	1. ปักหลักเขตและติดป้ายรอบพื้นที่เขตโครงการ โดยไม่ใช้วัสดุจากป่า	18	5.00	346	95.00
	2. ปลุกต้นไม้ในเขตพื้นที่เสื่อมโทรมเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าและบำรุงรักษาป่า ดันไม้ตามธรรมชาติ	92	25.30	272	74.70
	3. วางแผนการป้องกันไฟป่าและจัดทำแนวกันไฟ	24	6.60	340	93.40
	4. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ราษฎรทั่วไป เห็นถึงคุณค่าความสำคัญการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	9	2.50	355	97.50

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

		n = 364			
หน่วยงาน / ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม	ควรปรับปรุง		เหมาะสม	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
พระสงฆ์(ต่อ)	5.ส่งเสริมกิจกรรม ประเพณี วัฒนธรรม ต่างๆของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	11	3.02	353	96.98
	6.จัดทำป้ายพรรณไม้และคุณสมบัติ ตามเส้นทางเดินเท้า	32	8.80	332	91.20
	7.จัดทำป้ายคำขวัญด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	27	7.40	337	92.60
	8.ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เหมาะสมเข้ากับ สภาพพื้นที่	120	33.00	244	67.00
	9.จัดทำเส้นทางเดินเท้าศึกษา ธรรมชาติ	109	29.90	255	70.10
	10.จัดสัมมนา ประชุมเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรท้องถิ่น พระสงฆ์ เพื่อสร้าง ความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	-	364	100

จากตารางที่ 4.8 แสดงถึงความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของพระสงฆ์ พบว่า ในเรื่องความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ จัดสัมมนา ประชุมเจ้าหน้าที่ของรัฐองค์กรท้องถิ่น พระสงฆ์ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 100) รองลงมา ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ราษฎรทั่วไป เห็นถึงคุณค่าความสำคัญการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า (ร้อยละ 97.50) การส่งเสริมกิจกรรม ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ

ของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า (ร้อยละ 96.98) และการปักหลักเขตและติดป้ายรอบพื้นที่เขตโครงการ โดยไม่ใช้วัสดุจากป่า (ร้อยละ 95.00) ตามลำดับ

ในเรื่องที่ควรปรับปรุงของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการ มีเรื่องที่ควรปรับปรุงมากที่สุด ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เหมาะสมเข้ากับสภาพพื้นที่ (ร้อยละ 33.00) รองลงมา ได้แก่ การจัดทำเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติ (ร้อยละ 29.90) และการปลูกต้นไม้ในเขตพื้นที่เสื่อมโทรมเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าและบำรุงรักษาป่า ต้นไม้ตามธรรมชาติ (ร้อยละ 25.30) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ความถี่ และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้

		n = 364			
หน่วยงาน / ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม	ควรปรับปรุง		เหมาะสม	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	2.1 ให้การสนับสนุนและคำปรึกษาแนะนำวิชาการด้านป่าไม้	-	-	364	100
	2.2 ออกติดตามผลตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ	172	47.3	192	52.7

จากตารางที่ 4.9 แสดงถึงความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในเรื่องความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การให้การสนับสนุนและคำปรึกษาแนะนำวิชาการด้านป่าไม้ (ร้อยละ 100) รองลงมา ได้แก่ การออกติดตามผลตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ (ร้อยละ 52.7) ตามลำดับ

ในเรื่องที่ควรปรับปรุงของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการ มีเรื่องที่ควรปรับปรุงมากที่สุด ได้แก่ ออกติดตามผลตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ (ร้อยละ 47.3)

ตารางที่ 4.10 ความถี่ และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะความเหมาะสมของกิจกรรม
การดำเนินการของโครงการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชน

		n = 364			
หน่วยงาน / ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม	ควรปรับปรุง		เหมาะสม	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ประชาชน	3.1 สนับสนุนการดำเนินงานของโครงการฯ	-	-	364	100

จากตารางที่ 4.10 แสดงถึงความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชน พบว่า ในเรื่องความเหมาะสมของกิจกรรมการดำเนินการของโครงการ มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการฯ (ร้อยละ 100)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการ

ผลการศึกษาในครั้งนี้ นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์กำหนดแนวทางเบื้องต้น และเชิญตัวแทน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของโครงการส่งเสริมให้ที่พัคสงฆ์ เขาชงทองช่วยงานด้านป่าไม้ ด้านต่างๆ ซึ่งได้จัดการประชุมเพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในวันที่ 24 ธันวาคม 2555 เวลา 10.00 น. ณ ศาลาการเปรียญ ที่พัคสงฆ์เขาชงทองฯ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 รายนามผู้เข้าร่วมประชุมและให้ข้อมูล

5.1.1 ผู้นำชุมชน 5 คน คือ

1) นายสนอง เสือโต ตำแหน่งกำนันตำบลป่าเลา หมู่ที่ 3 ตำบลป่าเลา อำเภอมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

2) นางนงนุช เทียมทอง ตัวแทนผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์

3) นางเลียม ยาหอม ตัวแทนผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์

4) นางสาวสายไหม คงยาคี ตัวแทนผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11 ตำบลป่าเลา อำเภอ
เมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

5) นายสมศักดิ์ สีใส ตัวแทนผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 12 ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์

5.1.2 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 คน คือ นายประสิทธิ์ มาจาก ตำแหน่ง
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

5.1.3 ผู้แทนเจ้าหน้าที่ป่าไม้ 2 คน คือ

1) นายพยนต์ เรืองระยนต์ ตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ ศูนย์
ประสานงานป่าไม้เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

2) นายธราธร ปานหมอก ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเกษตร ศูนย์ประสานงาน
ป่าไม้เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

5.1.4 พระภิกษุ 1 รูป คือ พระชาญชัย เพชรดี ตำแหน่งประธานที่พักระงษ์เขาสง
ทอง บ้านป่าแดง ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ 4.1 การประชุมเพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการ
ทรัพยากรป่าไม้ ในวันที่ 24 ธันวาคม 2555 เวลา 10.00 น. ณ ศาลาการเปรียญ
ที่พักระงษ์เขาสงทองฯ

5.2 ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมให้ที่พักระงษ์เขาสงทง ช่วยงานด้านป่าไม้ มีดังนี้

5.2.1 การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ อย่างไม่มีขอบเขต ไม่สามารถควบคุมได้

5.2.2 แนวเขตป่าพื้นที่โครงการฯ ยังไม่ชัดเจน

5.2.3 สมาชิกในชุมชนและผู้นำชุมชน ขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน และกฎระเบียบเพื่อจัดการป่าชุมชน

5.2.4 ปลูกป่าเสริมในพื้นที่โครงการฯ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

5.2.5 กิจกรรมป้องกันการทำลายป่าและกิจกรรมการปลูกป่า การทำแนวกันไฟยังไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากนัก

5.3 แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโครงการ ส่งเสริมให้ที่พักระงษ์เขาสงทงช่วยงานด้านป่าไม้ ฯ

เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่โครงการฯ ของประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สามารถหาที่ทำกินได้โดยอิสระตามกำลังกายที่จะทำได้ เช่น การถางป่าเพื่อทำไร่ เก็บหาพืช วัสดุก่อสร้างซ่อมแซมบ้าน การเก็บ หาพืชผลจากป่า เกิดผลต่อการบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้น จึงมีแนวทางการจัดการ ดังนี้

5.3.1 จัดตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน โดยเป็นคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วย
ดังนี้

- 1) ผู้นำชุมชนทั้ง 6 หมู่บ้านละ 2 คน
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลาฯ 2 คน คือ นายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าเลาฯ
- 3) เจ้าหน้าที่ป่าไม้
- 4) พระสงฆ์ที่จำพรรษาอยู่ในที่พักระงษ์เขาสงทงฯ

มติที่ประชุมมีความเห็นให้คณะกรรมการดังกล่าว เป็นกรรมการโดย
ตำแหน่ง

5.3.2 จัดการประชุมประมาณ 4 เดือน/ครั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ผู้นำชุมชน
ประชาชนในพื้นที่ และพระสงฆ์เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแจ้งข้อมูล
ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วม
เพื่อให้ชุมชนรับรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและกำลังเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ในการประชุม
แต่ละครั้ง มีการนำเสนอผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นของป่าพื้นที่ในโครงการฯ และ
ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา

**5.3.3 จัดตั้งกฎระเบียบเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่
โครงการ** โดยมีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นของชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชน ในการ
ป้องกันและรักษาผลประโยชน์จากป่า แต่เนื่องจากพื้นที่โครงการฯ ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าเขาปางก่อและป่าวังชมพู เขตป่าอนุรักษ์ (Zone C) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 3,2 จึงมีแนวทางเน้นไปที่การ
อนุรักษ์ ได้แก่ การปลูกและการป้องกันรักษาป่าไม้

5.3.4 ทำการรังวัดหมายเขต เพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าให้ชัดเจน โดยรังวัด
หมายแนวเขตพื้นที่ ดัดแผ่นป้ายที่เป็นแนวเขตให้สังเกตได้ชัดเจน พร้อมทั้งดัดแผ่นป้ายแสดงพื้นที่
ป่าชุมชนรวมถึงแนวทางการจัดการพื้นที่โครงการฯ

5.3.5 กิจกรรมการปลูกป่าเสริมในพื้นที่โครงการฯ โดยจะดำเนินการในช่วงเดือน
กรกฎาคมของทุกปี มีแนวทางดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่ป่าไม้จัดเตรียมกล้าไม้ โดยเฉพาะชำกล้าไม้ให้มีขนาดความสูง
ของลำต้นประมาณ 1 เมตร ใช้พันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ เช่น สัก ประดู่ สะเดา เป็นต้น
- 2) พระสงฆ์อำนวยความสะดวกจัดเตรียมพื้นที่วัสดุอุปกรณ์ที่จะปลูก โดย
ประสานงานขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานต่างๆ เช่น ทหาร เรือนจำ และสำนักงานคุม
ประพฤติเพชรบูรณ์ ได้แก่ การเตรียมที่จะปลูก เป็นต้น
- 3) ผู้นำชุมชน เผยแพร่กิจกรรมของโครงการและประชาสัมพันธ์เชิญชวน
ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่า

4) องค์การบริหารส่วนตำบล จัดเตรียมงบประมาณเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่มเลี้ยงผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่า

5.3.6 การจัดแนวป้องกันไฟรอบพื้นที่โครงการฯ โดยจะดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ของทุกปี มีแนวทางดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่ป่าไม้ให้ความรู้และวิธีทำแนวกันไฟ
- 2) พระสงฆ์ จัดเตรียมสถานที่ อำนวยความสะดวกสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม และรวบรวมข้อมูล สรุปผลการดำเนินกิจกรรม รายงานผลการดำเนินกิจกรรม
- 3) ผู้นำชุมชน เชิญชวนชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมและทำแนวกันไฟรอบพื้นที่โครงการ
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบล จัดตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เช่น ค่าอาหารและเครื่องดื่มเลี้ยงผู้มาร่วมกิจกรรมและทำแนวกันไฟรอบพื้นที่โครงการ

5.3.7 จัดกิจกรรมโครงการฝึกอบรมแก่ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชนในชุมชนรอบพื้นที่โครงการ เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 1) การจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วม
- 2) การอนุรักษ์ธรรมชาติของชุมชน
- 3) การจัดตั้งกลุ่มชุมชนเกี่ยวกับการปลูกป่า การรักษาป่า การป้องกันไฟป่า